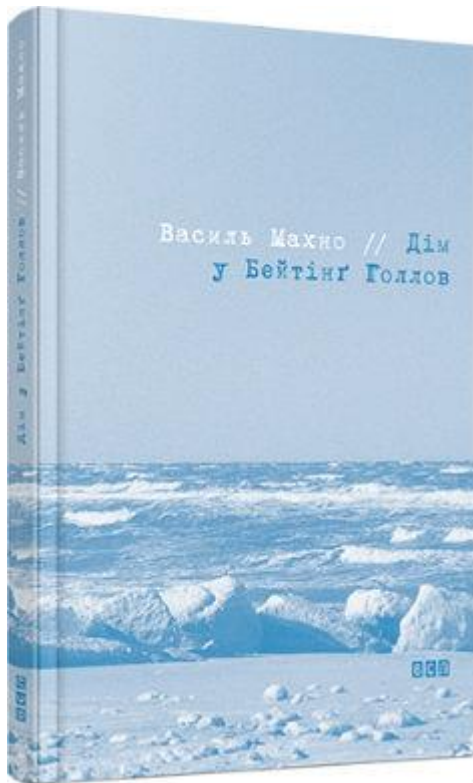

Усі шляхи ведуть додому

Василь Махно. Дім у Бейтінг Голлов. – Львів: ВСЛ, 2015. – 172 с.

Вже неодноразово чула про те, що ця книга про Америку, Чортків, емігрантів, українців та євреїв. Тому й хотілося би почати з того, що ця книга не про це. Так, в ній є Чортків, є закордон, євреї, українці, але вона все одно не про них. Національний простір, як і географічний тут річ відносна. Не відносними є час та людські стосунки. І це добре, бо інакше ця книга перетворилася би на говоріння ні про що і з'ясування того, хто правий, а хто винен. Я нічого не маю проти потоків свідомостей, але коли у творах є сюжет, помножений на емоцію та інтелект, – це таки добре.

Суміш правди та вигадки, коли герої перебирають на себе частину авторської біографії. Класика жанру. То я про форму, обрану письменником. Маємо зразки правильних за структурою оповідань. І це також добре, бо нарешті, в українському літературному просторі почали говорити про оповідання як річ серйозну та необхідну. Як то мовиться, не романом єдиним...

Когось із героїв оповідань життя кидає в Нью-Йорк, когось в Париж, когось повертає у воєнний або повоєнний Чортків, когось до сучасного Мумбая. Герої немов кленові листки, розвіяні вітром. Не можуть ні затриматися надовго, ні відчути домашній затишок, ні зупинитися.

Дім у Бейтінг Голлов ніколи не буде для Марії рідним, незважаючи на те, що там чоловік, з яким комфортно, бо рідна домівка для неї – це діти, яких у неї не може бути («Дім у Бейтінг Голлов»). Для Геніка, що мріє стати своїм в Америці, кінцевим пунктом призначення стає бруклінська божевільня. Герої оповідання «Капелюх, дактилі, сливи» здійснять не одну мандрівку, але мало кому із них вона принесе щастя. Петро так і вештатиметься від коханки до дружини і навпаки; така-от суєта вокзальна («На автобусній»). Герой оповідання «Коли на шию надівають вінок із сухих чорнобривців» немов змирився з тим, що бути йому перекотиполем. Зайди, чужинці з «Онуфрія та Титени» нищать уявлення про домівку як прихисток чи фортецю, рідний дім стає небезпечним, от тікати лиш немає куди. Не має як такого рідного дому і хлопчик з оповідання «Польський ровер, руска рама»; він з батьками переїздить до Чорткова від бабусі з дідусем, а потім після розлучення батьків повертається туди назад з мамою і вже лиш до бабусі, і «на перервах, коли виходив на шкільне подвір'я, то шукав хмарку, в якій

віднедавна жив мій дід». А для Сюзен із «Сола дрозда» «Дім, у якому вона знала, здавалося, кожен куток і шпарину, в якому минали щасливі дні з Пітером, виростили її сини – в одну мить став для неї чужий, заповнений спертим повітрям».

Герої постійно проводять паралелі між «тут» і «там», між «тоді» і тепер». Мандрівники, що ніде не почуваються як вдома. Подорожні, що вперто шукають шлях до рідної домівки, розуміючи, врешті, що це не географічна точка на мапі, а те місце, до комфортно і затишно серцю.

Книга складається з 8 оповідань, розкиданих у часі та просторі. І про кожне із них хочеться говорити. Найперше тому, що ти не можеш вгадати ні розв'язки, ні сюжету наступного оповідання. І ти кожного разу дивиєшся, бо це не те, на що ти сподівався. Воно краще.